

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 184/14
V Lucemburku dne 18. prosince 2014

Rozsudek ve věci C-449/13
CA Consumer Finance SA v. Ingrid Bakkaus a další

Je na poskytovateli úvěru, aby prokázal, že splnil svou předsmmluvní povinnost poskytnout informace a provést kontrolu úvěruschopnosti dlužníka

Zásada efektivity by byla narušena, kdyby břemeno důkazu o nesplnění povinností poskytovatele úvěru nesl spotřebitel

Unijní směrnice¹ ukládá poskytovateli úvěru informační povinnost a povinnost poskytnout vysvětlení, aby mohl dlužník při uzavírání úvěru učinit rozhodnutí informovaně. Ukládá též poskytovateli úvěru povinnost předat spotřebiteli přehled se standardními evropskými informacemi a provést kontrolu úvěruschopnosti spotřebitele.

V rámci dvou sporů vedených ve Francii šlo o to, že se několik osob ocitlo v neschopnosti hradit splátky na základě úvěrových smluv, a banka se proto domáhala okamžité splatnosti půjčených částek spolu s úrokem. Francouzský soud, který má o tomto návrhu rozhodnout, poukazuje na to, že banka není schopna předložit přehled se standardními evropskými informacemi ani žádný jiný dokument prokazující, že splnila povinnost poskytnout vysvětlení. V jednom z případů však úvěrová smlouva obsahuje standardní doložku, kterou dlužník uznává, že přehled obdržel a seznámil se s ním. Francouzský soud se domnívá, že kdyby taková doložka vedla k obrácení důkazního břemene v neprospěch spotřebitele, mohla by činit potíže. Francouzský soud má za to, že by tak tento typ doložky mohl spotřebiteli znemožnit výkon jeho práva namítat, že poskytovatel úvěru nesplnil své povinnosti v plném rozsahu.

Pokud jde o povinnost provést kontrolu úvěruschopnosti, francouzský soud uvádí, že ve druhém případě dlužník neposkytl bance doklady o své finanční situaci. Pokládá si tedy otázku, zda může být kontrola úvěruschopnosti spotřebitele provedena jen na základě informací uvedených spotřebitelem bez ověření těchto informací pomocí jiných údajů. Předkládající soud si také klade otázku, zda může být povinnost poskytnout vysvětlení a pomoc považována za splněnou v případě, kdy poskytovatel úvěru předem neověřil úvěruschopnost a potřeby spotřebitele.

V dnešním rozsudku Soudní dvůr shledal, že směrnice neuvádí, komu přísluší prokázat, že poskytovatel úvěru splnil informační povinnost a povinnost provést kontrolu úvěruschopnosti, a tato otázka tedy závisí na vnitrostátním právním řádu každého členského státu. V tomto ohledu je zapotřebí, aby pravidla vnitrostátního práva nebyla méně příznivá než pravidla, která se uplatní v obdobných situacích vnitrostátní povahy (zásada rovnocennosti), a aby v praxi neznemožňovala nebo nadměrně neztěžovala výkon práv přiznaných směrnicí (zásada efektivity).

Soudní dvůr sice nemá žádné pochybnosti o dodržení zásady rovnocennosti v projednávané věci, domnívá se však, že **kdyby měl břemeno důkazu o nesplnění povinností poskytovatele úvěru nést spotřebitel, byla by zásada efektivity narušena**. Spotřebitel totiž nemá prostředky k tomu, aby doložil, že mu poskytovatel úvěru požadované informace neposkytl a že neprovedl kontrolu jeho úvěruschopnosti. Zásada efektivity je naproti tomu zaručena, je-li poskytovatel úvěru povinen doložit před soudem řádné splnění svých předsmmluvních povinností; poskytovatel úvěru postupující

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (Úř. věst. L 133, s. 66, a opravy v Úř. věst. 2009, L 207, s. 14, Úř. věst. 2010, L 199, s. 40, a Úř. věst. 2011, L 234, s. 46).

s řádnou péčí si totiž musí být vědom nutnosti shromažďovat a uchovávat důkazy o plnění informační povinnosti a povinnosti poskytnout vysvětlení.

Ke standardní doložce obsažené v předmětných úvěrových smlouvách je třeba uvést, že nemůže poskytovateli úvěru umožňovat, aby obcházel své povinnosti. Předmětná standardní doložka tedy představuje indicii, kterou musí poskytovatel úvěru podložit jedním nebo více relevantními důkazy. Stejně tak musí mít spotřebitel vždy možnost namítat, že mu tento přehled uvedený ve standardní doložce nebyl určen nebo že prostřednictvím tohoto přehledu nemohl poskytovatel úvěru splnit předsmělní informační povinnosti. Soudní dvůr upřesnil, že pokud by taková doložka znamenala, že spotřebitel uznává úplné a řádné splnění předsmělních povinností poskytovatele úvěru, vedla by k obrácení důkazního břemene, čímž by mohla být narušena účinnost práv přiznaných směrnicí.

V otázce, zda může být posouzení úvěruschopnosti spotřebitele provedeno jen na základě informací uvedených spotřebitelem bez ověření těchto informací pomocí jiných údajů, Soudní dvůr shledal, že směrnice přiznává **poskytovateli úvěru prostor pro uvážení při určování, zda informace, které má k dispozici, stačí k doložení úvěruschopnosti spotřebitele, či nikoli, a zda je má ověřit pomocí jiných údajů.** V závislosti na okolnostech případu se poskytovatel úvěru může buď spokojit s informacemi, které mu poskytne spotřebitel, anebo může dospět k názoru, že je nezbytné, aby tyto informace byly potvrzeny pomocí dalších údajů (kontrola informací poskytnutých spotřebitelem tedy není systematická), přičemž se rozumí, že pouhá ničím nepodložená prohlášení spotřebitele nemohou být sama o sobě kvalifikována jako dostatečná, nejsou-li podepřena žádnými doklady.

Ze směrnice mimoto nevyplývá, že by posouzení finanční situace a potřeb spotřebitele muselo být provedeno před poskytnutím náležitých vysvětlení. Mezi těmito dvěma předsmělními povinnostmi v zásadě není dán žádný vztah. **Poskytovatel úvěru tedy může poskytnout spotřebiteli vysvětlení bez nutnosti posoudit předem jeho úvěruschopnost.** Poskytovatel úvěru však musí vzít posouzení úvěruschopnosti spotřebitele v úvahu, pokud je na základě tohoto posouzení nezbytné poskytnutá vysvětlení upravit.

Soudní dvůr nakonec upřesnil, že již v důsledku předsmělního charakteru musí být informační povinnosti splněny před podpisem úvěrové smlouvy, s tím, že **vysvětlení nemusí být poskytnuta na zvláštním dokumentu, nýbrž mohou být poskytnuta ústně během jednání.** Soudní dvůr však připomněl, že forma, v níž mají být vysvětlení spotřebiteli poskytnuta, se řídí vnitrostátním právem.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106